

W Poznaniu odbyły się już po raz 23. Międzynarodowe Targi Ochrony Środowiska POLEKO 2011 – największe tego typu wydarzenie w Europie Środkowo-Wschodniej. Targi odbywały się pod honorowym patronatem ministra środowiska.

POLEKO 2011

Jacek Zyśk

Tegoroczne targi POLEKO cieszyły się dużym zainteresowaniem zarówno ze strony wystawców z Polski, jak i z zagranicy. Przyjechało 700 wystawców z 19 krajów. Podobnie jak w latach poprzednich ekspozycję uatrakcyjniły oficjalne wystąpienia narodowe, zorganizowane pod patronatem agencji bądź instytucji rządowych, które przedstawiły kompleksowe rozwiązania z zakresu ochrony środowiska i gospodarki komunalnej.

Efektywne wykorzystanie zasobów

W tym roku po raz czwarty targom POLEKO towarzyszyły Międzynarodowe Targi Techniki Komunalnej KOMTECHNIKA, które były okazją do spotkania dostawców techniki i technologii komunalnej z profesjonalista-

mi z jednostek samorządowych, odpowiedzialnymi za gospodarkę komunalną oraz osobami reprezentującymi zakłady gospodarki komunalnej, przedsiębiorstwa świadczące usługi utrzymania czystości, zakłady utrzymania zieleni, miejskie zarządy dróg oraz spółdzielnie. Odbyły się też Targi Produk-

tów i Usług dla Samorządów Lokalnych GMINA. Ich głównym celem było pokazanie szerokiej oferty produktów i usług z zakresu architektury miejskiej i infrastruktury techniczno-komunikacyjnej. Na targach GMINA prezentowane były nowoczesne rozwiązania ochrony środowiska, pozyskiwania energii

oraz zdobywcy teleinformatycznych i informatyki w instytucjach publicznych.

– Jesteśmy głęboko przekonani, że temat przewodni targów POLEKO „Efektywne wykorzystanie zasobów” jest dobrany niezwykle słusznie – to tematyka, od której nikt z nas nie ucieknie. Targom towarzyszy 40 konferencji oraz debat organizowanych przez ministerstwa, wydawnictwa, ale także indywidualne firmy. Dla odwiedzających przygotowano również kilka wydzielonych ekspozycji specjalnych m.in. Salon Czystej Energii, Salon Recyklingu, Salon Aparatury Kontrolno-Pomiarowej oraz Salon Nauki dla Środowiska. Bogaty program targów obfituje także w liczne spotkania specjalistów zajmujących się ochroną środowiska, a także przedstawicieli biznesu i samorządów – poinformował – **Andrzej Byrt**, prezes Zarządu Międzynarodowych Targów POLEKO podczas konferencji prasowej otwierającej targi.

System finansowania ochrony środowiska dotyczy każdego z nas

W konferencji wzięli też udział **Stanisław Gawłowski**, sekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska, **Małgorzata Skucha**, zastępca prezesa NFOŚiGW, **Jacek Chrzanowski**, prezes WFOŚiGW w Szczecinie, a także **Ma-**

riusz Klimczak, prezes Banku Ochrony Środowiska.

– Skierowaliśmy wielkie środki na inwestycje, które wspierają ochronę środowiska w Polsce. Realizacja tych zadań wynika nie tylko z naszych

rzysią wpływających na życie przysłowiowego Kowalskiego – mówił wiceminister Gawłowski.

Finansowanie ochrony środowiska stwarza szansę na rozwój gospodarczy, powoduje też powstawanie nowych



W konferencji prasowej inaugurującej targi POLEKO wzięli udział m.in. Małgorzata Skucha, zastępca prezesa NFOŚiGW oraz Stanisław Gawłowski, sekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska.

zobowiązań unijnych, ale przede wszystkim z chęci poprawiania stanu środowiska naturalnego, bo wszyscy chcemy żyć w bardziej czystym i lepszym otoczeniu – powiedział wiceminister Gawłowski.

Wiceminister Gawłowski przypomniał zasady funkcjonowania polskiego systemu finansowania ochrony środowiska wspartego na trzech filarach – Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, wojewódzkich funduszach ochrony środowiska i gospodarki wodnej i Banku Ochrony Środowiska.

– Ten system został uzupełniony środkami unijnymi oraz tzw. funduszami norweskimi. Tak naprawdę dotyczy on każdego z nas. Dzisiaj w Polsce nie ma już w zasadzie gminy, w której nie byłyby realizowane albo nie zostały zakończone inwestycje dotyczące naszego bezpośredniego bytu. Termomodernizacja budynków, ochrona wód, zaopatrzenie w wodę czy odbiór ścieków to przykłady proekologicznych programów z ko-

mięsc pracy. Na inwestycje z zakresu ochrony środowiska trafiają do Polski ogromne pieniądze z Unii Europejskiej. W perspektywie finansowej 2004–2006 było to prawie 3 mld euro, w perspektywie finansowej 2007–2013 około 5 mld euro. A trzeba do tego jeszcze dodać środki przedakcesyjne, środki EkoFunduszu czy Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska, a także uwzględnić znaczącą rolę BOŚ w finansowaniu przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska.

Wiceminister Gawłowski przypomniał też, że w tym roku Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ogłosił nowy program adresowany do odbiorców indywidualnych, którego celem jest poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, podniesienie poziomu życia mieszkańców oraz wywiązanie się z przyjętych przez Polskę zobowiązań względem Unii Europejskiej. Program zakłada 300 milionów złotych łącznego dofinansowania, budowę 11 tysięcy przydomowych oczyszczalni ścieków i 21 tysięcy podłączeń do sieci kanalizacyjnej. NFOŚiGW gwarantuje dofinansowanie do 90% kosztów kwalifikowanych poniesionych na realizację inwestycji. Po sukcesie 45% dopłat do



Informacje na temat sposobów pozyskiwania funduszy na inwestycje ekologiczne można było uzyskać od przedstawicieli polskich organizacji rządowych i instytucji.

➔ kolektorów słonecznych to drugi w ostatnich latach program kierowany przez NFOŚiGW do odbiorców indywidualnych.

– Zmiany w tym obszarze są ogromne. Wystarczy przywołać kilka liczb dotyczących finansowania odnawialnych źródeł energii przez Bank



Dzisiaj kupujemy energooszczędne żarówki, kiedyś przesiądziemy się na ekologiczne samochody.

– Program dopłat do kolektorów słonecznych cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem inwestorów prywatnych, a Narodowy Fundusz współpracuje w jego realizacji z 7 bankami. Kilka set oddziałów na terenie całej Polski jest do dyspozycji klientów indywidualnych. Kredyt udzielany jest na koszty kwalifikowane, a kolektory muszą mieć certyfikaty i powinny spełniać określone wymogi. Do tej pory wpłynęło już ponad 14 tys. wniosków na łączną kwotę 96 mln zł. Na kolejne lata pozostało do zagospodarowania prawie 200 mln zł – poinformowała Małgorzata Skucha.

Mariusz Klimczak omówił badania ankietowe przeprowadzone przez TNS OBOP na zlecenie Banku Ochrony Środowiska – „Postawy Polaków wobec ochrony środowiska i oszczędzania energii”. Okazuje się, że już 68% Polaków kupuje energooszczędne żarówki oraz sprzęty AGD i RTV o niskiej energochłonności, a 61% twierdzi, że segreguje śmieci. Jedynie 13% osób wybiera komunikację miejską zamiast bardziej szkodliwej dla środowiska komunikacji indywidualnej, 12% deklaruje, że jeździ do pracy rowerem.

W ślad za oczekiwaniami społeczeństwa podążają instytucje finansowe, tworząc oferty wspierające środowisko naturalne, wśród nich znaczącą rolę odgrywa Bank Ochrony Środowiska.

Ochrony Środowiska. Od początku istnienia banku przyznano prawie 4000 kredytów na OZE o łącznej kwocie prawie 10 mld zł. Dynamika wzrostu liczby wniosków i przyznawanych kredytów związanych z inwestycjami proekologicznymi pozytywnie zaskakuje. Zwłaszcza w przypadku klientów indywidualnych, którzy dostrzegli potrzebę domowych rozwiązań dla ochrony środowiska – mówił Mariusz Klimczak.

Jacek Chrzanowski przypomniał, że wojewódzkie fundusze ochrony środowiska wspierają te działania, które są bezpośrednio realizowane w regionach i w samorządach, te ostatnie są bowiem podstawowymi beneficjentami wojewódzkich funduszy. Fundusze mają też stałą ofertę dla osób fizycznych, dopłacając do oprocentowania kredytów udzielanych przez bank. Co roku wojewódzkie fundusze ochrony środowiska uruchamiają prawie 2 mld zł na różne zadania, przede wszystkim na gospodarkę wodną i ochronę powietrza, w tym na odnawialne źródła energii.

Odpady gminną własnością i co dalej?

Tym pytaniem rozpoczął się Międzynarodowy Kongres Ochrony Środowiska ENVICON, wydarzenie poprzedzające Międzynarodowe Targi Ochrony Środowiska POLEKO 2011 (kongres ten nosił dotychczas nazwę Międzynarodowego Zjazdu Ekologicznego). W panelu dyskusyjnym wzięli udział m.in. przedstawiciele Ministerstwa Środowiska i izb branżowych. Mówiono o roli samorządu i firm prywatnych w nowym systemie, a także o nowych możliwościach inwestycyjnych w gospodarce odpadami – np. budowie sieci sortowni odpadów, wykorzystania paliw z odpadów czy termicznego przekształcania odpadów i osadów ściekowych.

– Doczekaliśmy się wreszcie zmiany ustawy; gminy przejmują władztwo nad odpadami komunalnymi. Gminy będą mogły pobierać opłaty ryczałtowe od mieszkańców. Wreszcie właściwa instytucja jest odpowiedzialna za odpady komunalne, czyli gmina. Gmi-



W poszukiwaniu najbardziej skutecznych technologii chroniących środowisko można było przyjrzeć się inicjatywom tych krajów, które w dziedzinie ekologii mają znacznie większe doświadczenie.

ny będą musiały ogłaszać przetarg na budowę i eksploatację instalacji regionalnych, a także na odbiór i transport odpadów. Na gminę narzucono obowiązek (i kary) realizacji poziomu odzysku i redukcji odpadów organicz-

nych. Ustawa ma jednak wiele nieprecyzyjnych zapisów dotyczących m.in. definiowania rodzajów odpadów, instalacji regionalnych oraz procedur związanych z przetargami. Bardzo poważny problem mają urzędy marszałkowskie, aby ustalić listę regionalnych

mioty prywatne, a nie państwo, dlatego tak długo jak odbieranie opon od małych i średnich przedsiębiorstw nie będzie opłacalne, rozbudowa infrastruktury w tym kierunku nie nastąpi. Rośnie jednak popyt na zużyte opony, tak więc system ich zbiórki będzie sa-

głaszane referaty prezentowano w blokach tematycznych: Zbiórka, odzysk i recykling odpadów, Zbiórka i recykling zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz Recykling pojazdów i złomu.

– Jest jeszcze wiele do zrobienia w gospodarce odpadami, a szczególnie w gospodarce odpadami komunalnymi. Jako kraj członkowski już jesteśmy zobowiązani przepisami prawa UE do osiągnięcia określonych celów m.in. w opakowaniach, bateriach i akumulatorach czy zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym. Natomiast przed nami nowe i najtrudniejsze zadania osiągnięcia celów wytyczonych nową dyrektywą ramową o odpadach w zakresie ponownego użycia i recyklingu odpadów pochodzących z odpadów komunalnych. Zdajemy sobie wszyscy sprawę, że rynek odpadów komunalnych jest najbardziej zaniedbany. Zdecydowana większość odpadów, bo aż ponad 73% jest unieszkodliwionych poprzez składowanie, ok. 1% przekształcamy termicznie, a pozostałe kilkanaście procent jest przetwarzanych innymi metodami. To zdecydowanie zbyt mało. Mamy podstawę prawną – znowelizowaną ustawę o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, ale jeszcze dużo przed nami do zrobienia,

Lista produktów nagrodzonych Złotym Medalem MTP na Międzynarodowych Targach Ochrony Środowiska POLEKO 2011

- Urządzenie odpylające typu UO z lutnią wirową typu WIR – Przedsiębiorstwo Wielobranżowe WIROMAG sp. z o.o., Dobrze Miasto
- Moduł programowy ODPADY 1.0 – gospodarka odpadami komunalnymi – INTERNET COMMUNITY Adam Korzuch, Tarnowskie Góry
- Wysokoefektywna pompa ciepła glikol – woda SI 14TU – Glen Dimplex Deutschland, Niemcy
- Kolektor słoneczny termiczny i fotowoltaiczny typu TWIN – Skorut Import Eksport Sp. z o.o., Myślenice
- Układ grzewczy do ogrzewania pomieszczeń z zastosowaniem naturalnych źródeł ciepła – Skorut Import Eksport sp. z o.o., Myślenice
- Turbina wodna ślimakowa GESS-CZ – GESS-CZ, s.r.o., Republika Czeska
- Watt FEN Hybryda solarno-wiatrowa F3 Plus – WATT sp. z o.o., Sosnowiec
- Pochodnia do spalania biogazu z serii FAII 50-1000 – Environ Tec, Austria

instalacji pokrywających cały obszar województwa. Muszą także zdecydować, jakie będą wydajności tych instalacji, mając na uwadze konieczność zastępczej obsługi regionów – mówił **Jerzy Starypan**, prezes Zarządu Beskid Sp. z o.o.

Podobna tematyka podejmowana była w czasie forum organizowanego przez Krajową Izbę Gospodarki Odpadami. Problemom z zagospodarowaniem zużytych opon, obowiązkom samorządów w tym zakresie oraz istniejącym narzędziom i metodom ich rozwiązywania poświęcona była także konferencja „Gumowy surowiec – nowoczesne systemy zbiórki i zagospodarowania zużytych opon w Polsce. Rola i zadania gmin w tym zakresie w kontekście nowych przepisów”. Jej organizatorem było Centrum Utylizacji Opon Organizacja Odzysku SA.

– System zbiórki zużytych opon w Polsce zorganizowany przez Centrum Utylizacji Opon funkcjonuje bardzo dobrze. Zbieramy opony w całym kraju, systematycznie, ponosząc nawet większe koszty przewozu wówczas, gdy punkty zbierania są daleko od punktów odzysku. Nie jesteśmy monopolistą w zbiorce opon i oprócz naszego działają też inne systemy, ale budują je pod-

moistnie, z powodów ekonomicznych, ulegał poprawie i objęcie zapewne również małe przedsiębiorstwa czy punkty bardzo odległe od punktów odzysku – mówił **Marek Sobiecki**, prezes Centrum Utylizacji Opon Organizacji Odzysku SA.



Forum Recyklingu było miejscem spotkań specjalistów.

Warto też odnotować tradycyjnie już organizowane przez redakcję miesięcznika „Recykling” Forum Recyklingu. Było miejscem spotkań specjalistów – teoretyków i praktyków – branży recyklingu oraz przedstawicieli resortu środowiska i świata nauki. Wy-

przede wszystkim powinny powstać nowe instalacje do przetwarzania odpadów, powinien powstać rynek segregacji, tak aby pozyskiwać dobrej jakości surowce do dalszego przetworzenia – mówił **Bernard Błaszczyk**, podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska.



Jak co roku, podczas Targów POLEKO odbyło się uroczyste wręczenie nagród finalistom konkursu „Przeglądu Komunalnego” o Puchar Recyklingu. Nagrodzono i wyróżniono tych, którzy efektywnie rozwijają system selektywnej zbiórki odpadów.

Jak pozyskać fundusze na skuteczne technologie

Informacje na temat sposobów pozyskiwania funduszy na inwestycje ekologiczne można było uzyskać od przedstawicieli polskich organizacji rządowych i instytucji. Wśród wystawców nie zabrakło bowiem: Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Gospodarki, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, Banku Ochrony Środowiska, Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, Instytutu Ekologii Terenów Przemysłowych, Polskiej Agencji Rozwoju Przemysłu, Państwowego Instytutu Geologicznego.

Ponadto odbyły się dwie konferencje „Finansowanie funduszy proekologicznych” oraz „Finansowanie

inwestycji z udziałem funduszy krajowych i unijnych”. Mówiono tam o możliwości wsparcia inwestycji w ochronie środowiska, szczególnie w zakresie gospodarki odpadowej, jakie oferują programy dotacyjne i pożyczkowe. Omawiano też sposoby wsparcia finansowego projektów inwestycyjnych w odnawialne źródła energii w ramach jeszcze dostępnych programów pomocowych i nowych, zapowiadanych na kolejne lata.

W poszukiwaniu najbardziej skutecznych technologii chroniących środowisko można było przyjrzeć się inicjatywom tych krajów, które w dziedzinie ekologii mają znacznie większe doświadczenie. W stoisku firm norweskich prezentował się Norweskimi Instytut Badań Powietrza. Jednym z głównych tematów badawczych tego instytutu jest redukcja emisji gazów cieplarnianych, w tym analiza możliwości technicznych oraz aspektów ekonomicznych, środowiskowych, społecznych i politycznych wdrożenia CCS w sektorze energetycznym.

Ci, którzy chcieli przyjrzeć się skandynawskim rozwiązaniom w zakresie ochrony klimatu, gospodarki odpadowej i wodno-ściekowej mogli wziąć udział w konferencji „Norweskie roz-

wiązania technologiczne w dziedzinie ochrony środowiska” zorganizowanej przez Ambasadę Królestwa Norwegii.

W trakcie trzech bloków tematycznych przedstawiono technologie, które sprawdzają się u Norwegów i z powodzeniem mogą być wdrażane w Polsce. Wygłoszone referaty dotyczyły efektywnego wykorzystania energii w przemyśle, możliwości praktycznego wykorzystania nowoczesnych technologii czystego węgla w polskiej energetyce czy wiejskich oczyszczalni ścieków jako sprawdzonych rozwiązań komunalnych. Podczas konferencji można było również dowiedzieć się, jak wyglądają w Norwegii uproszczone rozwiązania dla odzysku energii z odpadów biodegradowalnych oraz jakie są różnice pomiędzy skandynawskimi a polskimi doświadczeniami zbiórki i recyklingu odpadów elektronicznych.



Oferta targów POLEKO była bardzo bogata. Będziemy do niej wracać, w tym do imprez, które towarzyszyły targom, w kolejnych numerach dwutygodnika „Środowisko”.

Tekst i zdjęcia: Jacek Zyśk